

Νέος Παιδαγωγός

online

Το δικτυακό περιοδικό για τον παιδαγωγό του σήμερα.

2020: Εικόνες από ελληνικά σχολεία
Βενετόκλειο Γυμνάσιο - Λύκειο Ρόδου

Διαδικτυακή έκδοση

<http://neospaidagogos.online>

18ο Τεύχος, Μάιος 2020

I.S.S.N.: 2241-6781

Αξιότιμοι, αξιότιμες, αναγνώστες, αναγνώστριες του περιοδικού:

2020 - Έτος αφιερωμένο στα Ελληνικά σχολεία!

Τη φετινή χρονιά, στα εξώφυλλα των τευχών του Περιοδικού, παρουσιάζονται εικόνες από Ελληνικά Σχολεία. Τιμούμε ελληνικά σχολεία, με ιστορία και παράδοση!

Αρχίσαμε με το 1^ο Πειραματικό Δημοτικό σχολείο Θεσσαλονίκης. Συνεχίσαμε με το με το 26^ο Γυμνάσιο και Λύκειο Αθηνών. Στο παρόν τεύχος, φιλοξενούμε άρθρο, με την ιστορία του Βενετόκλειου Γυμνασίου Ρόδου.

Αν θέλετε να παρουσιαστεί και το σχολείο σας (Πρωτοβάθμιας ή Δευτεροβάθμιας) σε κάποιο τεύχος της σειράς: «2020: Εικόνες από Ελληνικά Σχολεία», στείλτε μας μερικές εξωτερικές φωτογραφίες του σχολικού κτιρίου (που το αναδεικνύουν) και ένα ως 10σέλιδο κείμενο Α4, με τη μορφή ή τη δομή επιστημονικής δημοσίευσης – να τεθούν υπόψη της Συντακτικής Επιτροπής.

Το επόμενο τεύχος του περιοδικού του Ν.Π. αναμένεται να αναρτηθεί στο web, στο τέλος Ιουλίου 2020, με την ιστορία του 6^{ου} Σχολείου Λαμίας. Περιμένουμε και το δικό σας κείμενο με την ιστορία και την παράδοση του Σχολείου σας!

Ο εκδότης

<http://neospaidagogos.online>

ΓΙΑ ΤΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ:

Είναι το δικτυακό περιοδικό για τον παιδαγωγό του σήμερα

ΣΤΟΧΟΙ:

Η δημοσιοποίηση, η έρευνα, η ανάπτυξη θεμάτων που σχετίζονται με τις ανάγκες του νέου παιδαγωγού.

ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ ΕΚΔΟΣΗΣ:

Στόχος η έκδοση 4 τευχών το ακαδημαϊκό έτος.

Η έκδοση θα καθυστερεί ωστόσο σχηματιστεί τεύχος με ικανοποιητική ύλη, διασπαρμένη σε πολλές θεματικές περιοχές του.

ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗΣ:

Η δημοσίευση γίνεται μετά από διαδικασία κρίσης. Ο κατάλογος των Κριτών είναι αναρτημένος στο δικτυακό τόπο του περιοδικού, στη διεύθυνση:

<http://neospaidagogos.online/committees.html>

ΑΡΧΕΙΟ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΩΝ ΤΕΥΧΩΝ:

Τα προηγούμενα τεύχη διατίθενται ελεύθερα για download από το δικτυακό τόπο:

<http://neospaidagogos.online/archives.html>

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ & ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΡΙΤΩΝ

<http://neospaidagogos.online/committees.html>

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Γούσιας Φώτιος, Μαστρογιάννης Αλέξιος, Ρεντίφης Γεράσιμος, Χαλκιοπούλου Παρασκευή, Φρέντζου Μαίρη, Σαρρής Δημήτριος, Μουλά Ευαγγελία, Αμανατίδης Νικόλαος, Φελούκα Βασιλική, Μαρκαντώνης Χρήστος

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΕΚΔΟΣΗΣ:

Φ. Γούσιας (M.Ed ICT ΠΤΔΕ/ΕΚΠΑ)

Επικοινωνία

e-Mail: periodiko@neospaidagogos.online

Ιστοσελίδα: <http://neospaidagogos.online>

Εξώφυλλο:

Arinela Kociko, <http://www.arinela.com>

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Αλευριάδου Αναστασία, Αν. Καθηγήτρια στο Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας, με γνωστικό αντικείμενο: Ειδική Παιδαγωγική: Μάθηση και Ψυχοκινητική Ανάπτυξη (Διδάκτορας Ψυχολογίας Α.Π.Θ)

Αναστασόπουλος Γεώργιος, Καθηγητής Ιατρικής Σχολής στο Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης

Ανδρεοπούλου Ζαχαρούλα, Επίκουρη Καθηγήτρια Εργ. Δασικής Πληροφορικής, στο Τμήμα Δασολογίας και Φυσικού Περιβάλλοντος του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

Αντωνίου Παναγιώτης, Καθηγητής στο Δ.Π.Θ, με γνωστικό αντικείμενο Νέες Τεχνολογίες στη Φυσική Αγωγή και τον Αθλητισμό

Αντωνίου Σταμάτης Αλέξανδρος, Αναπληρωτής Καθηγητής Π.Τ.Δ.Ε.- ΕΚΠΑ / Ψυχολογία ΑΜΕΑ-Οργανωσιακή Ψυχολογία

Αντωνίου Φαίη, Επίκουρη Καθηγήτρια στο ΦΠΨ του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, Μ.Δ.Ε. Ειδικής Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας Κατεύθυνση Ειδικής Αγωγής, Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης/ΕΚΠΑ, Dr of Philosophy (PhD) με τίτλο «Improving Reading Comprehension in Students with Special Educational Needs» («Ενίσχυση της Αναγνωστικής Κατανόησης Μαθητών με Ειδικές Εκπαιδευτικές Ανάγκες») («Magna cum laude»), Τμήμα Εκπαιδευτικής Ψυχολογίας, Johann Wolfgang Goethe-University of Frankfurt

Αντωνίου-Κρητικού Ιωάννα, Διδάκτορας Γλωσσολογίας, Ερευνήτρια Εκπαιδευτικής Τεχνολογίας, Ερευνήτρια Α΄ Βαθμίδας του Ινστιτούτου Επεξεργασίας του Λόγου - Ε.Κ. «Αθηνά»

Αρβανιτογεώργος Ανδρέας, Αναπληρωτής Καθηγητής στο Τμήμα Μαθηματικών του Πανεπιστημίου Πατρών

Αυγερινός Ανδρέας, Καθηγητής στο Τμήμα Επιστήμης Φυσικής Αγωγής & Αθλητισμού, του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης

Βαβουγιός Διονύσης, Καθηγητής ΠΤΕΑ-Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας (Φυσική και η Διδακτική της)

Βαγγελάτος Αριστείδης, Δρ. Μηχανικός Η/Υ και Πληροφορικής, ΙΤΥΕ «Διόφαντος»

Βεντικός Νικόλαος, Επίκουρος Καθηγητής του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου

Βερναδάκης Νίκος, Επίκουρος Καθηγητής στο Τμήμα Επιστήμης Φυσικής Αγωγής Αθλητισμού, του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης (διδασκτικό αντικείμενο: Εφαρμογές Τ.Π.Ε. στη Φυσική Αγωγή)

Βρανά Βασιλική, Επίκουρη Καθηγήτρια στο τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων του Τ.Ε.Ι. Σερρών

Γκασούκα Μαρία, Επίκουρη Καθηγήτρια του Τμήματος Επιστημών Προσχολικής Αγωγής & Εκπαιδευτικού Σχεδιασμού του Πανεπιστημίου Αιγαίου

Γκούσκος Δημήτρης, Επίκ. Καθηγητής Ψηφιακής Επικοινωνίας

Δάρρα Μαρία, Επίκουρη Καθηγήτρια, ΠΤΔΕ Πανεπιστημίου Αιγαίου

Δεληγιάνης Ιωάννης, Επίκουρος Καθηγητής στο Τμήμα Τεχνών, Ήχου & Εικόνας του Ιόνιου Πανεπιστημίου

Δελιμάρης Ιωάννης, Μ.Δ.Ε. Κλινικής Χημείας ΕΚΠΑ, Διδάκτορας Ιατρικής ΕΚΠΑ, Μεταδιδάκτορας ΠΤΠΕ Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, Μονάδα Βιολογίας (2008-2012). Γνωστικό αντικείμενο: Βιολογία ανθρώπου και διατροφική εκπαίδευση Εξωτερικός Μεταδιδασκτορικός Συνεργάτης ΠΤΠΕ Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, Μονάδα Βιολογίας: Πρόγραμμα «Θαλής» mBio-RF project

Ζάχος Δημήτριος, Επίκουρος Καθηγητής Παιδαγωγικής στο Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του Α.Π.Θ.

Ζέρβα Μαρία, Καθ. Εφαρμογών Τ.Ε.Ι.-Α (Προσχολική Αγωγή)

Θεολόγου Κωνσταντίνος, Επίκουρος Καθηγητής Ιστορίας και Φιλοσοφίας του Πολιτισμού, στο Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο και στο Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο

Καλεράντε Ευαγγελία, Επίκουρη Καθηγήτρια Εκπαιδευτικής Πολιτικής του Πανεπιστημίου της Δυτικής Μακεδονίας

Καλογιαννάκης Μιχαήλ, Επίκουρος Καθηγητής στο Παιδαγωγικό Τμήμα Προσχολικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Κρήτης

Κατσαδώρος Γεώργιος, Επίκουρος Καθηγητής Λαογραφίας του Πανεπιστημίου Αιγαίου

Κέκκερης Γεράσιμος, Καθηγητής στο Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης, γνωστικό αντικείμενο: Πληροφορική με έμφαση στην εφαρμογή των Πολυμέσων στην Αισθητική Αγωγή

Κλαδάκη Μαρία, Επίκουρη Καθηγήτρια Π.Τ.Δ.Ε., Πανεπιστήμιο Αιγαίου

Κλωνάρη Αικατερίνη, Αν. Καθηγήτρια, Τμ. Γεωγραφίας, Παν. Αιγαίου

Κουκουνάρας-Λιάγκης Μάριος, Λέκτορας Διδακτικής των Θρησκευτικών στο τμήμα Θεολογίας του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, PhD Κοινωνιολογία της Θρησκείας, MA Παιδαγωγικής, Θεολόγος-φιλόλογος

Κουστουράκης Γεράσιμος, Επίκουρος Καθηγητής Κοινωνιολογίας της Εκπαίδευσης, Τμήμα Επιστημών της Εκπαίδευσης και της Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία, Πανεπιστήμιο Πατρών

Κουτρομάνος Γεώργιος, Επίκουρος Καθηγητής στο ΠΤΔΕ του Πανεπιστημίου Αθηνών (Τ.Π.Ε. στην Εκπαίδευση)

Κώστας Απόστολος, Μέλος Ε.ΔΙ.Π. , Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης, Πανεπιστήμιο Αιγαίου, B.Eng., M.Sc., Ph.D.,

Κωτσαλίδου Δόξα, Ε.ΔΙ.Π. Παιδαγωγικής Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας

Λενακάκης Αντώνιος, Επίκουρος Καθηγητής Θεατρικής Τέχνης και Αγωγής στο Τμήμα Επιστημών Προσχολικής Αγωγής και Εκπαίδευσης της Παιδαγωγικής Σχολής του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

Μαρκάτος Νικόλαος, Ομότιμος Καθηγητής, τέως Πρύτανης Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου

Μητροπούλου Βασιλική, Καθηγήτρια στο Τμήμα Θεολογίας του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (Εργαστήριο Παιδαγωγικής)

Μπάρος Βασίλειος, Καθηγητής Παιδαγωγικής με έμφαση Συγκριτική Εκπαιδευτική Έρευνα, Πανεπιστημίου Augsburg, Σχολή Φιλοσοφίας και Κοινωνικών Επιστημών, Πανεπιστήμιο Augsburg

Μπίνος Παρασκευάς, Επιστημονικός Συνεργάτης, Τμήμα Λογοθεραπείας, Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου. Επιστημονικός Συνεργάτης, Τμήμα Λογοθεραπείας, Ευρωπαϊκό Πανεπιστήμιο Κύπρου

Μπράτισης Θαρρενός, Επίκουρος Καθηγητής στο Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας

Μωραΐτης Κωνσταντίνος, Καθηγητής Σχολής Αρχιτεκτόνων Μηχανικών Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου

Νικολάου Ελένη, Επίκουρη Καθηγήτρια ΤΕΠΑΕΣ, Πανεπιστήμιο Αιγαίου

Ντίνας Κωνσταντίνος, Καθηγητής Γλωσσολογίας, Ελληνικής γλώσσας και Διδακτικής της στο Π.Τ.Ν. του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας, Διδάκτορας Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

Οικονομάκου Μαριάνθη, D.E.A. De Linguistique generale et appliquee / Paris V-Sorbonne, Διδάκτορας γλωσσολογίας του Εθνικού Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, Διδάσκουσα βάσει του Π.Δ. 407/80 στο Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Αιγαίου

Οικονομίδης Βασίλειος, Επίκουρος Καθηγητής στο Παιδαγωγικό Τμήμα Προσχολικής Εκπαίδευσης Πανεπιστημίου Κρήτης

Παναγιωτακόπουλος Χρήστος, Αναπληρωτής Καθηγητής στο Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Πατρών

Πανούσης Ιωάννης, Καθηγητής στο Τμήμα Επικοινωνίας και Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών

Παπαβλασόπουλος Σώζων, Επίκουρος Καθηγητής του Ιονίου Πανεπιστημίου

Παπαδόπουλος Ισαάκ, As. Lecturer στο University of East London & Metropolitan College

Παπαδόπουλος Ιωάννης, Επίκουρος Καθηγητής στο Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, M.Sc. Πληροφοριακά Συστήματα (Πανεπιστήμιο Μακεδονίας), Phd Διδακτική Μαθηματικών (Πανεπιστήμιο Πατρών)

Παπαδοπούλου Βασιλική, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια στο Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας

Παπαϊωάννου Γεώργιος, Δ.Ε.Π. (Επικ. Καθηγητής Ιονίου Πανεπιστημίου με γνωστικό αντικείμενο Μουσειολογία - Σύνθεση και Αξιοποίηση Μουσειακών Χώρων με χρήση Ψηφιακής Τεχνολογίας)

Παρπαρούση Γεωργία, Ειδικό Διδακτικό Προσωπικό (ΕΕΔΙΠ-Ι) – Μουσικής, Τμήμα Επιστημών της Εκπαίδευσης και της Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία, Πανεπιστήμιο Πατρών, Διδάκτορας Κοινωνιολογίας

Πεπές Ευάγγελος, Master A.Π.Θ., MTh by Research University of Edinburgh, PhD A.Π.Θ., Post Doc Π.Τ.Δ.Ε. Ε.Κ.Π.Α. (σε εξέλιξη) Ερευνητής στο Centre for the Study of World Christianity του University of Edinburgh, Επιστημονικός συνεργάτης Εργαστηρίου Παιδαγωγικής - Χριστιανικής Παιδαγωγικής του Α.Π.Θ.

Πολάτογλου Χαρίτων, Καθηγητής Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης Τμήμα Φυσικής

Ράγκου Πολυξένη, Επίκουρη Καθηγήτρια Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης στη Σχολή Γεωπονίας, Δασολογίας και Φυσικού Περιβάλλοντος, του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

Ροφούζου Αιμιλία, Επίκουρη Καθηγήτρια Γερμανικής Γλώσσας και Φιλολογίας στη Σχολή Ναυτικών Δοκίμων

Σαρρής Δημήτριος, Επίκουρος Καθηγητής Ειδικής Αγωγής Πανεπιστημίου Ιωαννίνων

Σοφός Αλιβίζος, Καθηγητής, Πρόεδρος του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης Πανεπιστημίου Αιγαίου, Διευθνήτης ΜΠΣ «Επιστήμες της Αγωγής - Εκπαίδευση με χρήση Νέων τεχνολογιών», Συνυπεύθυνος εργαστηρίου «Ψυχολογίας, Παιδαγωγικών Ερευνών και Μέσων στην εκπαίδευση», Πρόεδρος ΕΠ.Ε.Σ. Πρότυπων Πειραματικών Σχολείων Ρόδου Πανεπιστήμιο Αιγαίου

Σπύρτου Άννα, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια στο Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης/Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας (Φυσικός)

Σταύρου Λάμπρος, Καθηγητής Κλινικής Ψυχολογίας στο Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, Dr Πανεπιστημίου Σορβόνης

Στέφος Ευστάθιος, Διδάσκων στο Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης Πανεπιστημίου Αιγαίου, Διδάκτορας του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης Πανεπιστημίου Αιγαίου (Διδασκαλία Στατιστικής με χρήση Νέων Τεχνολογιών), M.Sc. στον Περιβαλλοντικό Σχεδιασμό Έργων Υποδομής ΕΑΠ

Στογιαννίδης Αθανάσιος, Επίκουρος Καθηγητής Τμήματος Θεολογίας Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, Γνωστικό Αντικείμενο: "Σχολική Παιδαγωγική και Διδακτική Μεθοδολογία του Μαθήματος των Θρησκευτικών"

Συλαίου Στέλλα, Συνεργαζόμενο εκπαιδευτικό προσωπικό, Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, M.Sc. in Archaeological Computing (Παν/μιο Southampton, Αγγλία), M.Δ.Ε. στην Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση (Ε.Α.Π.), M.A. στη Μουσειολογία (Α.Π.Θ.), Διδάκτορας Α.Π.Θ. (Προστασία, Συντήρηση και Αποκατάσταση Μνημείων Πολιτισμού)

Σφυρόερα Μαρία, Επίκουρη Καθηγήτρια Παιδαγωγικής της Διδακτικής Πράξης στο Τμήμα Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία (Τ.Ε.Α.Π.Η.) του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, Διδάκτορας Επιστημών της Αγωγής Πανεπιστημίου ParisV- René Descartes

Ταμπάκη Σαπφώ, Αρχαιολόγος, Διδάκτορας ΕΚΠΑ, Επίκουρη Καθηγήτρια, Πολιτιστική Κληρονομιά, Τομέας Αισθητικής Παιδείας, ΤΕΠΑΕ/ΑΠΘ

Τζακόστα Μαρίνα, Επίκουρη Καθηγήτρια Γλωσσικής Ανάπτυξης και Αγωγής του Παιδιού της Προσχολικής Ηλικίας στο Πανεπιστήμιο Κρήτης

Τουρτούρας Χρήστος, Επίκουρος Καθηγητής Παιδαγωγικής στο Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

Τσαμαδιάς Κωνσταντίνος, Ομότιμος Καθηγητής του Χαροκοπέιου Πανεπιστημίου, Οικονομική Αξιολόγηση Επενδύσεων και Πολιτικών στην Εκπαίδευση, τη Διά Βίου Μάθηση και την Έρευνα

Τσιάτσος Θρασύβουλος, Επίκουρος Καθηγητής στο Τμήμα Πληροφορικής, του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

Τσιλίκα Κυριακή, Επίκουρη Καθηγήτρια στο γνωστικό αντικείμενο «Υπολογιστικές Μέθοδοι στην Οικονομική», στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας

Τσιτσανούδη – Μαλλίδη Νικολέττα, Επίκουρη Καθηγήτρια του Παιδαγωγικού Τμήματος Νηπιαγωγών Πανεπιστημίου Ιωαννίνων

Τσολακίδης Κώστας, Ομότιμος Καθηγητής στο Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Αιγαίου, με αντικείμενο την Πληροφορική και τις Νέες Τεχνολογίες στην Εκπαίδευση

Φίστα Ευαγγελία, Λέκτορας στο Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, Γνωστικό αντικείμενο: Παιδαγωγική και Υπολογιστική Γλωσσολογία

Φλώρος Ανδρέας, Αναπληρωτής Καθηγητής Ιονίου Πανεπιστημίου

Φούκας Βασίλειος, Επίκουρος Καθηγητής Α.Π.Θ.

Φραγκούλης Ιωσήφ, Αν. Καθηγητής Παιδαγωγικής Παιδαγωγικό Τμήμα ΑΣΠΑΙΤΕ

Φωκίδης Εμμανουήλ, Επίκουρος Καθηγητής στο Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης, Πανεπιστήμιο Αιγαίου

Φωτοπούλου Βασιλική, Ε.Δ.Ι.Π., Τ.Ε.Ε.Α.Π.Η. Πανεπιστημίου Πατρών

Χοντολίδου Ελένη, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια, Τομέας Παιδαγωγικής Φιλοσοφική Σχολή Α.Π.Θ

Το πλαίσιο ενδοσχολικής επιμόρφωσης και ο ρόλος του διευθυντή

Βέτσιος Ελευθέριος

Συντονιστής Εκπαιδευτικού Έργου Π.Ε.02 , Ph.D , M.Sc., vetsios@gmail.com

Περίληψη

Η συμβολή, ο ρόλος και η συμμετοχή του διευθυντή της σχολικής μονάδας στην εισαγωγή, στην οργάνωση και στην υλοποίηση προγραμμάτων ενδοσχολικής επιμόρφωσης στο πλαίσιο του μικρόκοσμου της σχολικής μονάδας, σύμφωνα με τα ιδιαίτερα κοινωνικά, φυλετικά και πολιτιστικά χαρακτηριστικά της, είναι ιδιαίτερα σημαντικός. Αφετηρία της εργασίας αυτής στάθηκε η καινοτόμα, ευέλικτη και αποκεντρωμένη πρακτική της ενδοσχολικής επιμόρφωσης, η οποία είναι σε θέση να καλύψει τις εξειδικευμένες επιμορφωτικές ανάγκες της σχολικής μονάδας, καθώς και ο σύνθετος, πολυπαραγοντικός και σημαντικός ρόλος που μπορεί να διαδραματίσει η σχολική ηγεσία και ο τρόπος διοίκησης στην εισαγωγή και στην προώθηση αυτού του είδους επιμόρφωσης. Προς επίρρωση της θέσης αυτής παρουσιάζεται το πλαίσιο ενδοσχολικής επιμόρφωσης που εφαρμόστηκε στο Πειραματικό σχολείο του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης τη διετία 2017-2019.

Λέξεις-Κλειδιά: Ενδοσχολική Επιμόρφωση, Διευθυντής Σχολικής Μονάδας

Εισαγωγή

Ζούμε σε μία εποχή που η έννοια της επιμόρφωσης είναι συνυφασμένη με την έννοια της δια βίου μάθησης. Οι εκπαιδευτικοί προκειμένου να μπορούν να συμβαδίσουν με τις ταχύτατες επιστημονικές και τεχνολογικές εξελίξεις θα πρέπει να ανανεώνουν τις γνώσεις που αφορούν τόσο στο γνωστικό τους αντικείμενο αλλά και σε θέματα παιδαγωγικής, διδακτικής μεθοδολογίας, ψυχολογίας και ψηφιακού γραμματισμού. Η ανανέωση ή η συμπλήρωση των γνώσεων αυτών δεν είναι πολυτέλεια, αλλά ανάγκη που μπορεί να καλυφθεί μέσω της επιμορφωτικής διαδικασίας. Η σχολική μονάδα ανταποκρινόμενη σε αυτές τις ανάγκες μπορεί να αποτελέσει φορέα επιμόρφωσης για το εκπαιδευτικό προσωπικό της, εντάσσοντας στον ετήσιο προγραμματισμό την ενδοσχολική επιμόρφωση. Έτσι, η ενδοσχολική επιμόρφωση αποτελεί μέρος μιας συνεχούς πορείας ανάπτυξης και βελτίωσης του εκπαιδευτικού προσωπικού, με συνέπεια την ποιοτική ανάπτυξη του σχολείου.

Η παρούσα εργασία μελετά την ενδοσχολική επιμόρφωση των εκπαιδευτικών, εστιάζοντας στο ρόλο του διευθυντή για την υλοποίηση της και παρουσιάζει το πλαίσιο της ενδοσχολικής επιμόρφωσης που δημιουργήθηκε στο Πειραματικό Σχολείο του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης την τελευταία διετία. Η κεντρική θέση που κατέχει ο διευθυντής συνοψίζεται εύστοχα στα λόγια του Γερμανού Ludwig Haring, διευθυντή της Ακαδημίας για την επιμόρφωση του προσωπικού διοίκησης της εκπαίδευσης στο Dilligen της Βαυαρίας: «*Τίποτα δεν έχει τόσο καθοριστική σημασία για την πορεία*

και την απόδοση της εργασίας του σχολείου, για το κλίμα της σχολικής ζωής και για τη διαμόρφωση της συνολικής εικόνας του σχολείου όσο το πρόσωπο και ο ρόλος του διευθυντή» (Λυμπέρης, 2006).

Η έννοια της «ενδοσχολικής επιμόρφωσης»

Με βάση τη σχετική, κυρίως ξενόγλωσση, βιβλιογραφία εντοπίζεται, κατά βάση, μία διμερής διάκριση της ενδοσχολικής επιμόρφωσης, σε επιμόρφωση *με βάση τη σχολική μονάδα* (“school-based training”) και σε επιμόρφωση *με επίκεντρο τη σχολική μονάδα* (“school-focus(s)ed training”) (Burgess et al, 1993; Hewton, 1988; Henderson & Perry, 1980). Αυτό δεν σημαίνει πως δεν υπάρχουν και άλλα μοντέλα ενδοσχολικής επιμόρφωσης, αλλά αυτά που θα παρουσιαστούν έχουν γίνει αποδεκτά από τους περισσότερους μελετητές.

α) Με τον όρο επιμόρφωση *με βάση τη σχολική μονάδα* (“school-based training”) εννοείται εκείνο το μοντέλο της ενδοσχολικής επιμόρφωσης που υιοθετήθηκε στις δεκαετίες του 1970 και 1980 κυρίως σε αμερικανικά και βρετανικά σχολεία. Οι επιμορφωτικές δραστηριότητες με βάση τη σχολική μονάδα πραγματοποιούνται εξολοκλήρου μέσα στη σχολική μονάδα και στοχεύουν στον καλύτερο έλεγχο της. Η σχολική μονάδα, λειτουργώντας ως κοινότητα, προσδιορίζει τις ανάγκες της και υλοποιεί τις επιμορφωτικές της δραστηριότητες μέσα στους χώρους της και με την αποκλειστική συμμετοχή των εκπαιδευτικών της (Hewton, 1988).

β) Το άλλο μοντέλο ενδοσχολικής επιμόρφωσης είναι η επιμόρφωση *με επίκεντρο τη σχολική μονάδα* (“school-focus(s)ed training”) (Bell & Day, 1991). Ο Perry, δίνει τον εξής ορισμό: «η επιμόρφωση με επίκεντρο τη σχολική μονάδα περιλαμβάνει όλες εκείνες τις στρατηγικές που υιοθετούνται από επιμορφωτές και εκπαιδευτικούς σε συνεργασία με σκοπό τα ενδοσχολικά επιμορφωτικά προγράμματα να καλύπτουν τις διαπιστωμένες ανάγκες του σχολείου και να βελτιώνεται το επίπεδο της διδασκαλίας και της μάθησης μέσα στη σχολική τάξη» (Henderson & Perry, 1980: 12). Προς την ίδια κατεύθυνση κινούνται και οι Ξωχέλλης και Παπαναούμ, οι οποίοι ορίζουν την ενδοσχολική επιμόρφωση με επίκεντρο τη σχολική μονάδα ως «μία αποκεντρωμένη και ευέλικτη μορφή επιμόρφωσης, που αποβλέπει στη βελτίωση του εκπαιδευτικού έργου και στην ενίσχυση του επαγγελματικού ρόλου του εκπαιδευτικού» (Ξωχέλλης & Παπαναούμ, 2000: 8).

Το Δίκτυο επιμόρφωσης στο Πειραματικό Σχολείο του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

Το δίκτυο επιμόρφωσης του Πειραματικού Σχολείου του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης αποτελεί προσπάθεια ενδοσχολικής επιμόρφωσης που υλοποιείται σε ένα δημόσιο σχολείο και, ταυτόχρονα, πρόταση επιμόρφωσης και επαγγελματικής ανάπτυξης του εκπαιδευτικού. Ο διευθυντής της συγκεκριμένης σχολικής μονάδας θεωρεί ότι η οργάνωση της επιμόρφωσης με αφετηρία το σχολικό οργανισμό αποτελεί προτεραιότητα και ότι οποιαδήποτε πρωτοβουλία σχολικής βελτίωσης είναι αναγκαίο

να ξεκινά από τη βάση, τη σχολική μονάδα, που έχει συγκεκριμένες ιδιαιτερότητες και ανάγκες, οι οποίες πρέπει να ληφθούν υπόψη. Επιβεβαιώνεται, έτσι, ότι ο εκπαιδευτικός και η επιμόρφωση του πρέπει να βρίσκονται στο κέντρο των εκπαιδευτικών εξελίξεων στο σχολείο του σήμερα και του αύριο. Τότε, και μόνο τότε, θα μπορέσει απερίσπαστος να προωθήσει καινοτόμες δράσεις και να γίνει ενσυνείδητος φορέας της υλοποίησής τους στα ελληνικά σχολεία.

Στόχος των επιμορφωτικών πρωτοβουλιών είναι να ενισχυθούν οι επαγγελματικές γνώσεις και η επαγγελματική θέση και εξέλιξη των εκπαιδευτικών, με τον εμπλουτισμό των επιστημονικών γνώσεων κάθε ειδικότητας σύμφωνα με τα πιο πρόσφατα ερευνητικά δεδομένα και την ανανέωση των παιδαγωγικών πρακτικών με νέες τεχνικές. Συγχρόνως, στόχο αποτελεί και ο προβληματισμός και η ανταλλαγή απόψεων σε βασικά εκπαιδευτικά θέματα. Γι' αυτό το λόγο είναι απαραίτητη η υποστήριξη των προσπαθειών αυτών μέσω της δημιουργίας «γεφυρών», με απώτερο σκοπό τη δικτύωση των εκπαιδευτικών του σχολείου και τη δικτύωση με άλλα σχολεία, με Συντονιστές Εκπαιδευτικού Έργου, Πανεπιστήμια, Δημοτικές αρχές και άλλους φορείς (Γκούφας & Βασιλείου, 2011).

Συγκεκριμένα, μια ενδοσχολική επιμόρφωση μπορεί να βασίζεται στους παρακάτω άξονες:

A) Ενδοσχολικά επιμορφωτικά σεμινάρια

Τα σεμινάρια ενδοσχολικής επιμόρφωσης οργανώνονται σε δύο φάσεις, κατά την έναρξη και προς το τέλος της σχολικής χρονιάς. Τον προγραμματισμό τους αναλαμβάνει ομάδα εκπαιδευτικών του σχολείου, υπό την εποπτεία της διεύθυνσης, από το προηγούμενο έτος. Στο πρώτο στάδιο, κατά το μήνα Μάιο, η ομάδα επιλέγει τα θέματα των εισηγήσεων, αναζητεί εισηγητές, συντάσσει το πρόγραμμα των σεμιναρίων και το υποβάλλει για έγκριση στη Διεύθυνση Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης. Στο δεύτερο στάδιο, κατά το μήνα Ιούνιο, οργανώνεται η γραμματειακή υποστήριξη των σεμιναρίων και συγκεντρώνεται το υλικό των παρουσιάσεων.

Τα σεμινάρια πραγματοποιούνται στην αρχική τους φάση το πρώτο δεκαήμερο του Σεπτεμβρίου και στη δεύτερη φάση το τελευταίο τρίμηνο του διδακτικού έτους. Απευθύνεται σε εκπαιδευτικούς του σχολείου, αλλά και σε συναδέλφους της ευρύτερης περιφέρειας. Οι εισηγητές είναι Πανεπιστημιακοί, Συντονιστές Εκπαιδευτικού Έργου, υπεύθυνοι των Γραφείων Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, Αγωγής Υγείας και Πολιτιστικών Θεμάτων, άνθρωποι του πνεύματος, εκπαιδευτικοί με καινοτόμες δράσεις. Τα θέματα των εισηγήσεων αφορούν παιδαγωγικά ζητήματα ή συγκεκριμένα γνωστικά αντικείμενα, αφού όμως προηγηθεί η ανίχνευση των επιμορφωτικών αναγκών των εκπαιδευτικών. Ορισμένες φορές οργανώνονται και εργαστήρια βιωματικού χαρακτήρα.

Με το τέλος των σεμιναρίων ακολουθεί η διαδικασία αξιολόγησης τους. Η αξιολόγηση των επιμορφωτικών σεμιναρίων στηρίζεται σε μεγάλο βαθμό στο μοντέλο του

Guskey (2000) για την αξιολόγηση προγραμμάτων επαγγελματικής ανάπτυξης των εκπαιδευτικών. Πρόκειται για ένα μοντέλο πέντε επιπέδων, το καθένα από τα οποία προϋποθέτει τη διερεύνηση όλων των προηγούμενων. Το πρώτο επίπεδο αναφέρεται στις αντιδράσεις των συμμετεχόντων και η διερεύνηση αφορά τις απόψεις των εκπαιδευτικών για τη συμμετοχή τους στο σεμινάριο. Το επόμενο επίπεδο αναφέρεται στη μάθηση των συμμετεχόντων και περιλαμβάνει την αξιολόγηση των γνώσεων που αποκόμισαν οι συμμετέχοντες από την επιμορφωτική διαδικασία. Το τρίτο επίπεδο σχετίζεται με τη στήριξη που παρέχεται σε επίπεδο σχολείου για την εφαρμογή και αξιοποίηση της γνώσης και των δεξιοτήτων που αποκτήθηκαν από την επιμόρφωση. Το τέταρτο επίπεδο αναφέρεται στην εφαρμογή από την πλευρά των συμμετεχόντων της νέας γνώσης και των δεξιοτήτων. Το πέμπτο και τελευταίο επίπεδο αναφέρεται στις επιδράσεις στα μαθησιακά αποτελέσματα. Πρόκειται για την επίδραση της επιμόρφωσης στους τελικούς αποδέκτες που είναι οι μαθητές.

B) Δειγματικές διδασκαλίες

Ο δεύτερος άξονας επιμόρφωσης στηρίζεται σε δειγματικές διδασκαλίες που γίνονται από πανεπιστημιακούς καθηγητές ή Συντονιστές Εκπαιδευτικού Έργου. Οι δειγματικές διδασκαλίες πραγματοποιούνται μετά από οικειοθελή προσφορά εκπαιδευτικών του σχολείου ή μετά από πρόσκλησή των επιμορφωτών και την αποδοχή της από συνάδελφο. Στόχο έχουν την εξοικείωση με τη διαδικασία της δειγματικής σε κανονική μαθητική τάξη με διακριτική παρουσία στο βάθος της αίθουσας του συναδέλφου ή και συναδέλφων από τα όμορα σχολεία. Τα θέματα των δειγματικών διδασκαλιών προτείνονται από τους εκπαιδευτικούς και μετά από συνεργασία με το Συντονιστή Εκπαιδευτικού Έργου παρέχονται στον εκπαιδευτικό προτάσεις και το υπόδειγμα του σχεδίου διδασκαλίας. Μετά τις δειγματικές ακολουθεί συζήτηση για την αξιολόγηση – αυτοαξιολόγηση και ανατροφοδότηση των δειγματικών βάσει συγκεκριμένων κριτηρίων (στόχοι διδασκαλίας, έναρξη διδασκαλίας, επίτευξη των στόχων, επιλογή υλικών και μέσων διδασκαλίας).

Γ) Παρατήρηση διδασκαλίας συναδέλφου ως εργαλείο της επαγγελματικής ανάπτυξης των εκπαιδευτικών

Ο σχολικός οργανισμός ως σύστημα καλείται να είναι ευέλικτος, αποτελεσματικός, για να μπορέσει να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις της εποχής. Η πρακτική της παρατήρησης της διδασκαλίας συναδέλφου (ΠΔΣ) εφαρμόστηκε στο Πειραματικό του ΑΠΘ ως μορφή επαγγελματικής ανάπτυξης των εκπαιδευτικών στη σχολική μονάδα, εφόσον η βελτίωση της διδασκαλίας συντελείται μέσα από συλλογικές διαδικασίες. Η εφαρμογή της βασίστηκε στην εισήγηση του Li (2004) ότι η συναδελφικότητα (collegiality) εκδηλώνεται κάθε φορά που οι εκπαιδευτικοί ανταλλάσσουν απόψεις για την εργασία τους και συνεπώς, δεν ταυτίζεται με φιλικές συνομιλίες μεταξύ συναδέλφων, αλλά αφορά στη βελτίωση της διδακτικής πρακτικής (Καραγιώργη, 2013). Η συναδελφικότητα καθιστά τη διδασκαλία μη ιδιωτική δραστηριότητα και διευκολύνει τη διάχυση

καλών πρακτικών και ειλικρινούς διαλόγου μεταξύ επαγγελματιών (Bell, 2005; Hammersley-Fletcher & Osmond, 2004).

Ως παρατήρηση της διδασκαλίας συναδέλφου (ΠΔΣ) ορίζεται η διαδικασία, όπου ο εκπαιδευτικός παρατηρεί τη διδασκαλία άλλου εκπαιδευτικού, με στόχο την παροχή εποικοδομητικής ανατροφοδότησης (Swinglehurst et al., 2008). Σύμφωνα με τον Bell (2005:3), η ΠΔΣ αποτελεί συλλογική, αναπτυξιακή δραστηριότητα στην οποία οι εκπαιδευτικοί προσφέρουν *«αμοιβαία στήριξη [...], επεξήγηση και συζήτηση του τι έχει παρατηρηθεί, μοίρασμα ιδεών για τη διδασκαλία, ανατροφοδότηση σε σχέση με την αποτελεσματικότητα της διδασκαλίας, αναστοχασμό σε σχέση με τα νοήματα, τα συναισθήματα, τις δράσεις και τη δοκιμή νέων ιδεών»*.

Το πρόγραμμα εφαρμόζεται στη βάση διαπιστωμένων επιμορφωτικών αναγκών του προσωπικού και περιλαμβάνει τα εξής στάδια, όπως καθορίζονται από τους εκπαιδευτικούς του σχολείου: (α) πρόσκληση εκπαιδευτικού σε συνάδελφο να παρακολουθήσει διδασκαλία ή παράκληση εκπαιδευτικού σε συνάδελφο να παρακολουθήσει διδασκαλία μαθήματος (β) παρατήρηση μαθήματος στην τάξη (η χρήση εργαλείου παρατήρησης κρίθηκε ως μη απαραίτητη από τους συγκεκριμένους εκπαιδευτικούς) και (γ) ανταλλαγή απόψεων για το μάθημα σε σχέση με το τι πήγε καλά, τι δεν πήγε καλά και τι θα μπορούσε να βελτιωθεί. Οι εκπαιδευτικοί αποφάσισαν ότι θα επέλεγαν από μόνιους τους ποιον συνάδελφο θα παρατηρούσαν, αλλά ήταν υποχρεωμένοι να προχωρούν σε ΠΔΣ μία φορά το τρίμηνο για μια σχολική χρονιά.

Αν το ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα στοχεύει στην προαγωγή της ανάπτυξης των εκπαιδευτικών στη σχολική μονάδα, τα προγράμματα ΠΔΣ μπορούν να δημιουργήσουν μοναδικές ευκαιρίες μάθησης για το προσωπικό (Fullan, 1995). Η μετατροπή των σχολείων σε περιβάλλοντα όπου οι εκπαιδευτικοί εμπλέκονται σε ΠΔΣ χρειάζεται κουλτούρα συνεργασίας και αναστοχασμού, καθώς και υποστηρικτικές δομές. Κυρίως, ωστόσο χρειάζεται όραμα ηγεσίας. Όπως τονίζει σχετικά και ο Eisner (1978: 622), *«θα ήθελα μια μέρα να δω σχολεία όπου οι εκπαιδευτικοί λειτουργούν ως επαγγελματίες και όπου μέρος του επαγγελματικού τους ρόλου είναι να επισκέπτονται την τάξη των συναδέλφων τους και να παρατηρούν και μοιράζονται μαζί τους με υποστηρικτικό και χρήσιμο τρόπο ό,τι έχουν δει»*.

Δ) Συμμετοχή σε προγράμματα Κινητικότητας Εκπαιδευτικών στα πλαίσια του ERASMUS+ KA1

Μέσα από τη συμμετοχή του προσωπικού του Σχολείου σε δραστηριότητες Erasmus+ KA1, ενισχύονται σημαντικά οι διαπροσωπικές και κοινωνικές του δεξιότητες. Σε αυτό συμβάλλει το γεγονός ότι οι κινητικότητες είναι διακρατικές και ότι σε αυτές εμπλέκονται εκπαιδευτικοί που μιλούν διαφορετικές γλώσσες/προέρχονται από διαφορετικές κουλτούρες και διαφορετικά εκπαιδευτικά συστήματα. Γι' αυτό το λόγο, ενισχύεται σημαντικά η πολιτιστική συνειδητοποίηση και έκφραση των συμμετεχόντων, παρέχοντας στον καθένα τη δυνατότητα να ορίσει το δικό του πολιτισμό σε σχέση με άλλους

και να αναπτύξει αισθήματα σεβασμού, ανεκτικότητας και εκτίμησης προς αυτούς. Σημαντική είναι, επίσης, η ενίσχυση των συναισθηματικών δεξιοτήτων του προσωπικού που συμμετείχε και η ενίσχυση των πρακτικών δεξιοτήτων του, κυρίως ως προς τη διαχείριση σχεδίων. Αυτό συνεπάγεται την αποτελεσματική και επιτυχή εμπλοκή του σε περισσότερα σχέδια που υποστηρίζονται από ευρωπαϊκά κονδύλια προς όφελος του σχολείου και των μαθητών του. Μέσω των σχεδίων κινητικότητας, οι εκπαιδευτικοί αποκτούν νέες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες με στόχο την προσωπική τους ανάπτυξη, βελτιώνουν τις γλωσσικές τους δεξιότητες, έρχονται σε επαφή με μια νέα κουλτούρα και πολιτισμό και αναπτύσσουν το αίσθημα της ευρωπαϊκής ταυτότητας. Ενισχύεται η συνέργεια και διασύνδεση των δομών της τυπικής, άτυπης εκπαίδευσης, επαγγελματικής κατάρτισης και προωθείται η αναγνώριση και πιστοποίηση των δεξιοτήτων που αποκτώνται κατά τις περιόδους κατάρτισης στο εξωτερικό.

Το Πειραματικό σχολείο συμμετείχε στα παρακάτω προγράμματα κινητικότητας εκπαιδευτικών:

- Integrated curriculum – Teaching global skills – Helsinki, Finland
- ICT for Teaching
- WatEdu – Water Education

E) Εξ αποστάσεως επιμορφωτικά προγράμματα

Οι σύγχρονες ανάγκες για κατάργηση των χωροχρονικών περιορισμών, για ευελιξία στον ρυθμό της μαθησιακής διαδικασίας και για συνεχιζόμενη εκπαίδευση και επαγγελματική κατάρτιση οδήγησαν το Πειραματικό Σχολείο του ΑΠΘ στο να εμπλουτίσει τη συμβατική εκπαίδευση με νέες αποτελεσματικές εκπαιδευτικές διαδικασίες όπως είναι η εξ αποστάσεως εκπαίδευση (Κόκκινος, 2005). Έτσι τα τελευταία χρόνια η εξ αποστάσεως εκπαίδευση βρίσκεται σε μια πορεία συνεχούς ανάπτυξης και χρησιμοποιείται ως εκπαιδευτική πρακτική και φιλοσοφία σε όλους τους κλάδους της εκπαίδευσης, της επιμόρφωσης και της κατάρτισης του εκπαιδευτικού προσωπικού. Η ραγδαία ανάπτυξη των τεχνολογιών πληροφορίας και επικοινωνίας διαμορφώνει καθημερινά νέα δεδομένα στο πεδίο πρακτικής εφαρμογής της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, καθώς καθιστά ταχύτερη τη διανομή του εκπαιδευτικού υλικού και διευκολύνει την άμεση επικοινωνία μεταξύ εκπαιδευτή και εκπαιδευόμενων ανεξάρτητα από την απόσταση που τους χωρίζει (Μουζάκης, 2006: 18).

Φορείς που παρείχαν εξ αποστάσεως εκπαίδευση, μέσω Συστημάτων Διαχείρισης Μάθησης (MOODLE), στο εκπαιδευτικό προσωπικό ήταν:

- Πανεπιστήμια, τα οποία παράλληλα με τις συμβατικές σπουδές παρέχουν και προγράμματα εξ αποστάσεως εκπαίδευσης.
- Κρατικοί οργανισμοί εξ αποστάσεως εκπαίδευσης.

Στο πλαίσιο της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης σχεδιάστηκαν και εφαρμόστηκαν σεμινάρια επιμόρφωσης όπως «Διαφοροποιημένη διδασκαλία και μάθηση στο πολυπολιτισμικό σχολείο», «Διδακτική σε μαθητές με εκπαιδευτικές ανάγκες» κ.ά.

ΣΤ) Ο ρόλος της βιβλιοθήκης

Ιδιαίτερα σημαντικός είναι ο ρόλος της βιβλιοθήκης του σχολείου μας στην υλοποίηση του δικτύου ενδοσχολικής επιμόρφωσης. Η βιβλιοθήκη αποτελεί αρωγό του εκπαιδευτικού στην επίτευξη των στόχων του αναλυτικού προγράμματος. Χάρη στην ποικιλία των πηγών της και τις δυνατότητες του χώρου της ευνοεί εναλλακτικές προσεγγίσεις των γνωστικών αντικειμένων βασισμένες σε σύγχρονες μεθόδους διδασκαλίας, όπως: η συνεργατική διδασκαλία και μάθηση, η διερευνητική μορφή προσέγγισης της γνώσης, η διαθεματική προσέγγιση, τα σχέδια εργασίας. Με αυτό τον τρόπο το εκπαιδευτικό περιβάλλον θα ανταποκρίνεται στο διαφορετικό στυλ μάθησης του κάθε παιδιού καθώς και στην ομαλή ένταξή του στο σχολικό περιβάλλον.

Η βιβλιοθήκη του Πειραματικού Σχολείου, προσφέρει υψηλού επιπέδου υπηρεσίες σε όλη την εκπαιδευτική/ερευνητική κοινότητα. Εκατοντάδες τίτλοι εκπαιδευτικών -επιστημονικών συγγραμμάτων και εκπαιδευτικών περιοδικών, έρευνες, μελέτες, καθώς και μια αξιολογημένη Συλλογή αρχαιακού υλικού όπως οι Φάκελοι του Βασιλείου Τατάκη, Κωνσταντίνου Μπότζογλου, Αθανάσιου Καλογιαννίδη, ο Φάκελος Θεατρικών Έργων σχολικών βιβλίων και ο Φάκελος με το Αρχείο των Αποφοίτων. Στόχος μας η ανατροφοδότηση, η επιμόρφωση και η διά βίου μάθηση των Λειτουργών της Εκπαίδευσης, αλλά και του ευρύτερου αναγνωστικού κοινού.

ΣΤ) Αξιοποίηση Ψηφιακών Συνεργατικών εργαλείων

Ο διευθυντής της σχολικής μονάδας με την αξιοποίηση των ψηφιακών συνεργατικών εργαλείων (Pbworks, Diigo κ.ά.) μπορεί να δημιουργήσει μια διαδικτυακή κοινότητα όπου θα συμμετέχουν όλα τα μέλη του Συλλόγου Διδασκόντων. Η έννοια της κοινότητας αφορά στη διαδικασία ανάπτυξης αμοιβαίας συνεργασίας μεταξύ εκπαιδευτικών, που έχουν κοινά ενδιαφέροντα για κάποιο θέμα, προκειμένου να ανταλλάξουν πληροφορίες, να λάβουν απαντήσεις σε προσωπικές ερωτήσεις ή προβλήματα, να βελτιώσουν την κατανόησή τους σε ένα θέμα, να μοιραστούν προβληματισμούς και ανησυχίες, να βρουν λύσεις και να αναπτύξουν καινοτόμες δραστηριότητες (Wegner et al., 2002). Σε αυτό το πλαίσιο, οι κοινότητες μπορούν να λειτουργήσουν ως όχημα για την αλλαγή, την αναβάθμιση της εκπαίδευσης μέσα από την δημιουργία καινοτόμων σχέσεων επικοινωνίας, την ανταλλαγή καλών πρακτικών, τη διαρκή ανατροφοδότηση, τη δράση και τον αναστοχασμό. Κατά συνέπεια, μια θεμελιώδης πρόκληση για τη σχολική διοίκηση είναι να δημιουργηθούν οι συνθήκες που θα διευκολύνουν τη δημιουργία ψηφιακών κοινοτήτων και μέσω αυτών την άψογη συνεργασία μεταξύ των μελών της εκπαιδευτικής κοινότητας.

Z) Ο ρόλος της Διεύθυνσης

Ο ρόλος του διευθυντή της σχολικής μονάδας και το ύφος ηγεσίας είναι καθοριστικής σημασίας για να λειτουργήσει κάποιο πρόγραμμα ενδοσχολικής επιμόρφωσης. Όσο στενά συνδεδεμένη είναι η επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών με την ενδοσχολική επιμόρφωση τόσο καθοριστικής σημασίας είναι ο τρόπος άσκησης της εξουσίας από τον διευθυντή της σχολικής μονάδας στην εισαγωγή καινοτομιών στον χώρο του σχολείου. Ο διευθυντής είναι το πρόσωπο με πρωτοβουλία του οποίου μπορούν να οργανωθούν πολλές και ποικίλες δράσεις μέσα στα όρια της σχολικής μονάδας πιο στοχευμένα στις ιδιαίτερες ανάγκες της σχολικής κοινότητας και χωρίς πολλά γραφειοκρατικά εμπόδια (Τριανταφύλλου, 2010).

Επίλογος

Η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών αποτελεί προϋπόθεση για τη σχολική βελτίωση και αποτελεσματικότητα, αλλά και για την εισαγωγή καινοτομιών και την επαγγελματική εξέλιξη του εκπαιδευτικού. Σε αυτό το πλαίσιο, η επιμόρφωση αποτελεί αναγκαιότητα και η ενδοσχολική επιμόρφωση αφετηρία. Για να πραγματοποιηθούν όλα τα παραπάνω, καταλυτική είναι η συνδρομή της διεύθυνσης του σχολείου και η άσκηση μιας κάθε άλλο παρά διεκπεραιωτικής ηγεσίας. Μιας ηγεσίας με όραμα και συνάμα δημοκρατικό και αποκεντρωτικό προφίλ. Με αυτόν τον τρόπο, η ηγεσία δίνει την ώθηση για την επίτευξη κοινά σχεδιασμένων στόχων και εμπλέκει όλους σε αυτή τη διαδικασία.

Βιβλιογραφία

- Bell, L. & Day, C. (1991). *Managing the professional development of teachers*. London: Open University Press.
- Bell, M. (2005). *Peer observation partnerships in higher education*. NSW, Australia: Higher Education Research and Development Society of Australasia Inc.
- Burgess, R.G., Connor, J., Galloway, S., Morison, M. & Malcolm, N. (1993). *Implementing In-service Education and Training*. London: Falmer Press.
- Γκούφας Κ., Βασιλείου Δ., (2011). Ενδοσχολικά Δίκτυα Επαγγελματικής Ανάπτυξης Εκπαιδευτικών: Η περίπτωση του Πειραματικού Λυκείου Ιλίου, στο Γ. Μπαγάκης (επιμ.), *Θεσμοθετημένες και νέες μορφές επιμόρφωσης – Προς αναζήτηση συνέργειας και καλών πρακτικών*, ΑΘΗΝΑ, ΟΕΠΕΚ, σσ. 83-87.
- Eisner, E. (1978). The impoverished mind. *Educational Leadership*, 35 (8), 615-623.
- Fullan, M. (1995). The limits and the potential of professional development. In T. R. Guskey, and M. Huberman (Eds.) *Professional Development in Education: New Paradigms and Practices*. New York: Teachers College Press, 253-268.

- Guskey, T.R. (2000). *Evaluating professional development*. Thousand Oaks, CA, Corwin Press.
- Hammersley-Fletcher, L., and Orsmond, P. (2004). Evaluating our peers: Is peer observation a meaningful process? *Studies in Higher Education*, 29 (4), 489-503.
- Henderson, E. & Perry, G. (1980). *Change and development in schools. Case studies in the management of school-focused in-service education*. London: McGRAW-HILL Book Company.
- Hewton, E. (1988). *School Focused Staff Development*. London. Falmer Press.
- Καραγιώργη, Γ. (2013). Συναδελφικός Αναστοχασμός μέσω Παρατήρησης Διδασκαλίας Συναδέλφου, *15ο Δελτίο Παιδαγωγικού Ινστιτούτου*, 59-64. Διαθέσιμο on <https://bit.ly/2OKhIZA> , προσπελάστηκε στις 13/10/2019.
- Κόκκινος, Δ. (2005). *Πολιτικές παροχής εξ αποστάσεως εκπαίδευσης από τις Ακαδημαϊκές Βιβλιοθήκες στον Ευρωπαϊκό χώρο*, Μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία. Ιόνιο Πανεπιστήμιο, Αθήνα.
- Λυμπέρης, Λ. (2006). Ο Διευθυντής του σχολείου στο εκπαιδευτικό σύστημα της Γερμανίας, *Τα Εκπαιδευτικά*, τ. 81/82, 134-143.
- Li, L. Y. (2004). A school-based project in five kindergartens: The case of teacher development and school development, *International Journal of Early Years Education*, 12 (2), 143-155.
- Μουζάκης, Χ. (2006). *Εκπαίδευση Ενηλίκων: Η εξ αποστάσεως εκπαίδευση στην εκπαίδευση ενηλίκων - Παραδείγματα και περιπτώσεις εφαρμογής*. Αθήνα: Ινστιτούτο Διαρκούς Εκπαίδευσης Ενηλίκων.
- Ξωχέλλης, Π. & Παπαναούμ, Ζ. (2000). *Η Ενδοσχολική Επιμόρφωση των Εκπαιδευτικών- ελληνικές εμπειρίες 1997-2000*. Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Action.
- Swinglehurst, D., Russell, J. and Greenhalgh, T. (2008). Peer observation of teaching in the online environment: An action research approach, *Journal of Computer Assisted Learning*, 24 (5), 383-393.
- Τριανταφύλλου Ε., (2010). *Ο ρόλος του διευθυντή της σχολικής μονάδας στην ενδοσχολική επιμόρφωση: θεωρητική και εμπειρική προσέγγιση*. Θεσσαλονίκη.
- Wenger, E., McDermott, R., & Snyder, W. M. (2002). *Cultivating communities of practice: A guide to managing knowledge*. Boston, MA: Harvard Business School Press.